

Vážený pán minister

Ako riadiace zamestnankyne Súkromného centra voľného času Quo vadis vo Zvolene, ktoré sa prioritne zameriava na prácu s rómskymi deťmi z marginalizovaného prostredia, sme hlboko znepokojené novým návrhom novely zákona o financovaní škôl a školských zariadení, ktorá mení aj zákon o štátnej správe v školstve a školskej samospráve.

Napriek snahe o pochopenie zámeru zvýšiť transparentnosť a adresnosť systému si dovoľujeme vyjadriť svoje znepokojenie zo situácie.

Postavenie centier voľného času bez ohľadu na zriaďovateľa je každým rokom horšie a horšie a nie je tajomstvom, že mnohé zariadenia obmedzujú svoju činnosť na úkor kvality.

Naše zariadenie poskytovalo v školskom roku 2011-2012 voľnočasové aktivity pre 547 žiakov, pričom 89% tvoria rómske deti v hmotnej núdzi z rôznych obcí v okolí Zvolena, ktoré v mnohých prípadoch nenavštevujú ani školský klub detí v rámci základných škôl, nie to ešte iné záujmové útvary. Mnohé z nich sú žiakmi špeciálnych základných škôl. Nakoľko od rodičov detí v hmotnej núdzi nie je možné získať vzdelávacie poukazy (tie využívajú školy) a už vôbec nie školné, naše príjmy sú závislé od finančných prostriedkov, ktoré nám poskytuje obec na základe VZN vo výške 80% oproti verejným školským zariadeniam a to konkrétne vo výške 92€ na jedného žiaka, čo momentálne činí 4193€ mesačne.

Vážený pán minister s takýmto mesačným rozpočtom nie je už teraz možné ufinancovať školské zariadenie, príspevok nám nepostačuje ani na pokrytie mzdových nákladov a vedenie školy je nútené poskytovať v záujme zachovania záujmových aktivít svoje vlastné finančné prostriedky. Niektorí učitelia dokonca poskytujú činnosť ako dobrovoľnú prácu.

Naším cieľom však nie je sťažovať sa, ale upozorniť na reálne dopady zmien, ktoré sa udiali za posledné obdobie.

Ako prvý veľký nedomyslený prešľap je pravidlo jeden žiak, jeden krúžok a to najmä vo vzťahu k našim zámerom poskytovať deťom a mládeži z rizikového prostredia každodenné a systematické aktivity, aby svoj čas netrúvali neefektívne. Takýmto nedomysleným krokom sme nútené, rovnako ako iné centrá voľného času, ktoré pristupujú k svojej činnosti poctivo, *zamerať sa na kvantitu a nie na kvalitu, aby sme vôbec prežili!* Výsledkom je, že vzniká nový trend dohôd s rôznymi školami a záujmovými skupinami, ktoré centrá voľného času zastrešujú, inak by zanikli. Alebo jeden žiak navštevuje aj tri, štyri centrá voľného času, čím je obec ***nútená k prerozdeleniu finančných prostriedkov pri vyššom počte žiakov a v konečnom dôsledku neustále narastajú počty žiakov a na druhej strane klesá normatív na žiaka!*** Z rómskych žiakov sa stáva „dobrý kšeft“, ale v realite sa im nikto dôsledne nevenuje.

V prípade uzákonenia pripravovanej novely prideľovania finančných prostriedkov podľa trvalého bydliska sa obávame ešte väčšieho chaosu!

Finančné prostriedky, ktoré plynú do rozpočtov samospráv, rozdeľuje obec na základe originálnych kompetencií a na základe vlastných všeobecne záväzných nariadení, pričom:

- *neexistuje žiadna zákonom daná povinnosť prerozdeliť to, čo obec dostane*, resp. je mnoho prípadov, keď sa samospráva rozhodla prerozdeliť finančné prostriedky na iný účel
- *neexistuje pre obce zákonom, či nariadením daná povinnosť stanoviť jednotnú výšku normatívu pre CVČ* a tak sa môže stať, že jedna obec má normatív 92€ a susedná obec 50€ a pod. Aký dopad bude mať tento fakt na fungovanie našich zariadení?
- na to, aby sme mohli byť financovaní z rôznych obcí, *musíme mať v zmysle zákona od každej obce súhlas.*

V konečnom dôsledku teda môže vzniknúť situácia, keď po uzákonení novely budeme u každého starostu (v našom prípade aj u starostov na Východnom Slovensku) lobovať za súhlas s financovaním, čakať či v rámci svojich VZN určia výšku normatívu na žiaka v centrách voľného času, ktorá určite nebude

jednotná, čakať, kým si obce tieto finančné prostriedky prerozdedia – mimochodom, ak vôbec budú súhlasiť s financovaním.

Okrem toho si reálne nedokážeme predstaviť, akým spôsobom sa budú do výkazov k 15.9. evidovať žiaci podľa trvalých bydlísk. Existujúce štatistické výkazy sú prispôsobené len na evidenciu počtu žiakov do a nad 15 rokov. Znamená to, že budeme musieť posilať niekoľko výkazov za každú obec?

Priznáme sa vám pán minister, máme strach, že naše rómske deti budú opäť ťahať za najkratší koniec. Sme však presvedčené, že aj ostatné centrá voľného času sa cítia rovnako ohrozené a oprávnené majú pocit, že podvodníci si opäť cestičku na prežitie nájdu a my poctivci budeme nútení ukončiť svoju činnosť.

V každom prípade adresnosť nezabezpečíme evidenciou podľa trvalého bydliska a transparentnosť posilnením právomoci samospráv.

Preto ak dovoľíte navrhujeme:

- **novelou zákona zabezpečiť zrovnoprávnenie súkromných a verejných škôl a školských zariadení**, najmä v prípadoch, keď poskytujú výchovno-vzdelávaciu činnosť viac ako polovici žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia
- **novelou zákona zabezpečiť povinnosť samospráv prerozdeliť všetky finančné prostriedky na účel vzdelávania, tak ako im boli poskytnuté**
- **novelou zákona zabezpečiť, že vo všetkých obciach budú mať žiaci navštevujúci centrá voľného času nárok na rovnakú výšku normatívu**
- **zrušiť pravidlo jeden žiak jeden krúžok a zvýšiť ho aspoň na maximálnu hranicu troch záujmových útvarov** za účelom zabezpečenia systematickej práce so žiakom, pričom kontrola efektívnosti je aj teraz zabezpečovaná štátnou školskou inšpekciou ako i kontrolou obcí, VÚC i ministerstva školstva, či financií!
- **zriadiť centrálny systém evidencie žiakov podliehajúci kontrole obciam, štatistickým úradom i ministerstvu školstva**, ktorou bude zabezpečená adresnosť žiakov – centrálny systém poskytne presné informácie nielen o trvalom bydlisku žiakov, ale aj o počte navštevovaných záujmových útvarov, či školských zariadení, ktoré žiak navštevuje, čím sa výrazne obmedzí duplicita žiakov vo viacerých školských zariadeniach

Na záver by sme chceli ešte dať do pozornosti, že v predchádzajúcom školskom roku prebehla hĺbková kontrola Inšpekcie školstva, ktorá prísne kontrolovala dochádzku, pedagogickú dokumentáciu i kvalitu výchovno – vzdelávacej činnosti mnohých centier voľného času na Slovensku. Okrem toho, každé školské zariadenie je povinné poskytovať a zverejňovať údaje o svojom hospodárení v každoročných správach o hospodárení. Kontrolóri obcí a miest, každoročne kontrolujú efektívnosť a účelnosť nakladania s verejnými financiami. V prípade pochybení sme povinní nielen prostriedky vrátiť, ale čelíme aj vysokým pokutám, dokonca návrhu na vyradenie zo siete škôl a školských zariadení.

Začíname mať pocit, že na Slovensku dochádza k honu na čarodejnice v podobe cielenej likvidácie centier voľného času.

Pán minister, prosíme vás o možnosť poskytovať všetkým deťom šancu na efektívne trávenie voľného času a zabezpečenie takej výšky finančného príspevku, aby sme mohli vymeniť kvantitu za kvalitne odvedenú prácu v záujmových útvaroch.

S úctou Ingrid Kosová a Zuzana Almáši Koreňová, Súkromné centrum voľného času Quo vadis Zvolen